

اهمیت اقتصادی میوه کیوی در غرب استان گیلان

حمیده پوروردی^{۱*}، داود بخشی^۲، علی اعلمی^۳، پیمان عبداللهی فر^۴ و پروانه تقی دوست

^۱ دانشجوی سابق کارشناسی ارشد گروه علوم باغبانی دانشگاه گیلان

^۲ دانشیار گروه علوم باغبانی دانشگاه گیلان

^۳ دانشیار گروه اصلاح نباتات دانشگاه گیلان

^۴ کارشناس ارشد صندوق بیمه محصولات کشاورزی استان گیلان

^۵ کارشناس آزمایشگاه باغبانی دانشگاه گیلان

مسئول: نویسنده hamide.pourverdi@gmail.com

چکیده:

با توجه به اهمیت رو به رشد میوه کیوی، تحقیق حاضر بر اساس اطلاعات مربوط به باغها، سطح زیرکشت و روند تغییر کاربری کشاورزی از سازمان جهاد کشاورزی و صندوق و بانک کشاورزی جمع آوری و ارائه شده است. سطح زیر کشت کیوی در استان گیلان حدود ۵۷۴۶ هکتار که در منطقه غرب گیلان حدود ۳۶۴۱ هکتار از اراضی کشاورزی به کشت کیوی اختصاص دارد، که به ترتیب حدود ۳۱۰۹ و ۵۳۲ هکتار باغهای بارور و غیربارور را شامل می‌شوند. همچنین حدود ۷۱۸۳ هزار نفر در این بخش از کشاورزی به کشت و کار کیوی اشتغال دارند. میانگین عملکرد یک هکتار باغ کیوی به طور متوسط ۲۵ تن در هکتار می‌باشد و درآمد حاصل از یک هکتار از سال سوم به بعد ۷۰۰ میلیون ریال است. با توجه به این موضوع که یکی از محصولات استراتژیک و مهم کشت شده در استان گیلان، برنج می‌باشد و هزینه‌های جاری از مراحل کاشت تا برداشت تا مبلغ ۱۳۰ میلیون ریال را شامل می‌شود و میزان درآمد محصول برنج در هر هکتار حدود ۱۷۰ میلیون ریال است. بنابراین با در نظر گرفتن تمامی شرایط و بدون لحاظ سیاست‌های کلی کشور، میوه کیوی می‌تواند بازگشت سرمایه خیلی سریع، سودآوری بیشتر، ارزش اقتصادی بهتر و بالاتری نسبت به سایر محصولات استان داشته باشد.

کلمات کلیدی: رشد میوه، سطح کشت، سودآوری و عملکرد.

مقدمه

تولید و تجارت میوه کیوی تحت تاثیر چندین عامل اصلی قرار دارد، در نتیجه روند صادرات جهانی به شدت متاثر از سطوح تولید است (Ellen Anker, 2015). با وجود اینکه کشت تجاری کیوی در شمال ایران، کمتر از سه دهه می‌گذرد، ولی در این مدت کوتاه، عده زیادی به کشت این گیاه علاقه‌مند شده‌اند و روی آن سرمایه‌گذاری کرده‌اند. علی‌رغم محدود بودن منطقه کشت کیوی در سه استان مازندران، گیلان، گلستان، ایران با شرایط جاری در جمع تولیدکنندگان بزرگ کیوی قرار گرفته است. در زمینه صادرات این میوه نیز، ایران در بازارهای جهانی فعال می‌باشد. امروزه کیوی کالایی کاملاً اقتصادی تلقی می‌شود و در مقایسه با سایر محصولات کشاورزی که در شرایط آب و هوایی

مشابه، نظیر برنج و مرکبات کشت می‌شوند، بازدهی اقتصادی بالایی دارد و این امکان وجود دارد که بتوان از این طریق، علاوه بر غنی کردن سبد غذایی مردم کشورمان، سالانه بیش از یک میلیارد دلار ارز نیز وارد کشور کرد (محمدیان و همکاران، ۱۳۹۵).

حمایت‌های لازم در مورد محصول کیوی به دو صورت ۱- تولید، ۲- خدمات می‌باشد. در بخش تولید، تسهیلات سرمایه‌ای و تسهیلات جاری جهت احداث باغ کیوی از محل اعتبارات تکلیفی (صندوق توسعه ملی، ردیف‌های اعتباری از وزارت جهاد کشاورزی و...) و غیرتکلیفی (اعتبارات بانک‌ها). در بخش خدمات تسهیلات سرمایه‌ای جهت احداث سردخانه‌ها و تسهیلات جاری جهت خرید محصول از کیوی کاران، آماده به کار نمودن دستگاه‌ها و... می‌باشد. در بخش بیمه کشاورزی، پوشش‌های حمایتی در مقابل عوامل قهری از محصول کیوی و خسارتهای کمی و کیفی به مدت یکسال (از دوره پس از برداشت محصول سال قبل تا زمان برداشت محصول سال جاری) می‌باشد (قانون تاسیس و اساس نامه صندوق بیمه کشاورزی، ۱۳۹۵).

مواد و روش‌ها

اطلاعات مربوط به باغها، سطح زیرکشت، روند تغییر کاربری کشاورزی از سازمان جهاد کشاورزی و صندوق و بانک کشاورزی جمع آوری شده و اطلاعات این تحقیق از آن استخراج شده که شامل سطح زیرکشت باغهای بارور و غیربارور، عملکرد اقتصادی و میوه قابل فروش، در بخش هزینه‌ها شامل هزینه احداث، هزینه زمین، هزینه مدیریت، هزینه کارگری یک هکتار باغ، هزینه جاگذاری کنبه‌های زنبورعسل به منظور گرده افشانی، جمع آوری شد. هزینه‌ها و سودها با هم مقایسه و همین طور نسبت اشتغال زایی و تعداد افراد شاغل خانوار که در این بخش فعالیت دارند و می‌تواند کارکرد اجتماعی مثل جلوگیری از مهاجرت، استقرار و افزایش امید در خانوارها، کمک به اقتصاد خانواده‌ها داشته باشد، جمع بندی کرد.

نتایج و بحث

نتایج حاصل از بررسی‌ها نشان داد سطح زیر کشت کیوی در استان گیلان حدود ۵۷۴۶ هکتار که در منطقه غرب گیلان حدود ۳۶۴۱ هکتار نسبت به شرق گیلان (۲۱۰۴ هکتار) از اراضی کشاورزی به کشت کیوی اختصاص دارد، که حدود ۳۱۰۹ و ۵۳۲ هکتار به ترتیب سطح زیرکشت باغهای بارور و غیربارور را شامل می‌شوند. در جدول (۱) سطح زیر کشت، میزان تولید و عملکرد محصول کیوی در سه استان شمالی کشور آورده شده است (آمارنامه وزارت جهاد کشاورزی ۱۳۹۵). همچنین حدود ۷۱۸۳ هزار نفر در این بخش از کشاورزی به کشت و کار کیوی فروت در استان اشتغال دارند، با توجه به تحقیقات انجام شده و مصاحبه با کیوی کاران و سردخانه‌داران غرب گیلان نشان داد که مهمترین عواملی که کشاورزان تمایل به کشت این محصول اقتصادی دارند عبارتند از برگشت سرمایه بعد از باروری باغات، مقاومت این گیاه در مقابل سرما، آفات و بیماریها نسبت به سایر محصولات باغی کشت شده در گیلان، خاصیت انبارمانی و نگهداری طولانی مدت در سردخانه‌ها، خریداران محصول کیوی که هم سردخانه داران و هم خریداران خارجی که در منطقه غرب گیلان حضور دارند، قیمت مناسب و در نهایت بازدهی و سودآوری بالا می‌باشد. تعداد سردخانه‌های غرب استان گیلان حدود ۳۶ واحد فعال با ظرفیت ۵۰۰۰-۱۰۰۰۰ تن است. هزینه دریافتی سردخانه به دو صورت می‌باشد یک به صورت خدمات (نگهداری) و دیگری حق حفاظ (تخلیه، چیدمان و...) که در سال ۹۷ قیمت برآورد شده به ازای هر کیلوگرم در فصل، ۲۸۸ تومان بود، قیمت فروش محصول کیوی با توجه به فصل و اندازه محصول متغیر می‌باشد که در آبان ماه سال ۹۷، با اندازه تجاری ۸۰-۷۰ گرم به طور متوسط ۶۰۰۰۰-۵۰۰۰۰ هزار ریال بوده و در دی ماه با افت قیمت مواجه گردید که در بهمن و اسفند دوباره افزایش قیمت را شاهد بودیم. در بخش

صادرات محصول کیوی هند، ترکیه، روسیه، عراق، ارمنستان عمده کشورهای هستند که در شمال ایران در این بخش فعالیت دارند و قیمت محصول کیوی با توجه به اندازه تجاری مطلوب (۹۰گرم به بالا) حدود ۷۰۰۰۰ هزار ریال می باشد. درآمد و سود ناشی از صادرات حدود ۳۰ درصد می باشد. باتوجه به اینکه هزینه احداث یک هکتار باغ کیوی حدود یک میلیارد ریال برآورد شده است. هزینه های جاری که شامل هزینه آبیاری، سمپاشی، تغذیه، هرس، کارگری و ... به مبلغ ۱۵۰ میلیون ریال است. میانگین عملکرد یک هکتار باغ کیوی به طور متوسط ۲۵ تن در هکتار می باشد و درآمد حاصل از یک هکتار از سال سوم به بعد ۷۰۰ میلیون ریال است. با توجه به این موضوع که یکی از محصولات استراتژیک و مهم کشت شده در استان گیلان، برنج می باشد و هزینه های جاری از مراحل کاشت تا برداشت به مبلغ ۱۳۰ میلیون ریال می باشد و میزان درآمد محصول برنج در هر هکتار حدود ۱۷۰ میلیون ریال است. جهت بررسی جایگاه میوه کیوی و مقایسه این میوه با محصول برنج می توان گفت این میوه از نظر بازدهی، ارزش داخلی و ارزش خارجی محصول دارای رتبه بالاتری نسبت به محصول برنج است که این نشان دهنده سودآوری و ارزش اقتصادی بالای این میوه است. توسعه کشت و افزایش تولید کیوی با توجه به موضوع صادرات، بسیار مهم است. با توجه به اینکه کشت هر دو محصول کیوی و برنج در نوار مرکزی دریای خزر صورت می گیرد، نیازهای اقلیمی و نوع خاک مناسب جهت رشد و نمو و بازدهی این محصولات باهم فرق می کند. برنج محصولی است که به خاکهای سنگین و با ظرفیت بالای نگهداری آب برای رشد و نمو نیاز دارد ولی کیوی به خاک سبک و غنی با زهکش قوی و pH اسیدی نیاز دارد. بنابراین تبدیل مزارع به باغات کیوی و تغییر کاربری کشاورزی نیاز به هزینه های تبدیل خاک بالا دارد که این کار از عهده تمام برنجکاران بر نمی آید (قنبری و همکاران، ۱۳۸۱). بنابراین با در نظر گرفتن تمام شرایط و آمار و ارقام، یک هکتار باغ بارور کیوی حدود سی سال می تواند محصول تولید کند و هزینه زمین، هزینه احداث و سایر هزینه های برآورد شده در طی سال های تولید محصول، مستهلک خواهد شد و بازگشت سرمایه خیلی خوبی دارد، بنابراین سه سال اول کشت این گیاه هزینه بردار خواهد بود و بعد از باروری، فقط هزینه نگهداری سالیانه دارد و نسبت به برنج که گیاهی یکساله است و هر سال هزینه کشت، نگهداری، کارگری زیادی را شامل می شود. بنابراین با در نظر گرفتن تمامی شرایط و بدون لحاظ سیاست های کلی کشور، میوه کیوی می تواند بازگشت سرمایه خیلی سریع، سودآوری بیشتر، ارزش اقتصادی بهتر و بالاتری نسبت به سایر محصولات استان داشته باشد.

جدول «۱» سطح، میزان تولید و عملکرد محصول کیوی به تفکیک استان در سال ۱۳۹۵ (واحد: هکتار- تن - کیلوگرم در هکتار)

استان عملکرد	سطح غیر باور			سطح باور			کل سطح			میزان تولید		
	آبی	دیم	جمع	آبی	دیم	جمع	آبی	دیم	جمع	آبی	دیم	جمع
گلستان	۱۴.۵	۰	۱۴.۵	۹۴.۲	۰	۹۴.۲	۱۰۸.۷	۰	۱۰۸.۷	۳۲۲۶	۰	۳۲۲۶
												۳۴۲۴۶.۳ -

گیلان	۸۳۶.۷	۰	۸۳۶.۷	۴۸۴۴.۵	۰	۴۸۴۴.۵	۵۶۸۱.۲	۱۴۱۱۳۵.۸	۰	۱۴۱۱۳۵.۸	۲۹۱۳۳.۲
مازندران	۸۲	۰	۸۲	۶۳۸۱.۷	۰	۶۳۸۱.۷	۶۴۶۳.۷	۱۴۳۰۱۳.۹	۰	۱۴۳۰۱۳.۹	۲۲۴۱۰
کل کشور	۹۳۳.۲	۰	۹۳۳.۲	۱۱۳۲۰.۴	۰	۱۱۳۲۰.۴	۱۲۲۵۳.۶	۲۸۷۳۷۵.۷	۰	۲۸۷۳۷۵.۷	۲۵۳۸۵.۷

منابع

آمارنامه کشاورزی. ۱۳۹۵. معاونت برنامه‌ریزی و اقتصادی مرکز فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات. وزارت جهاد کشاورزی، محصولات باغبانی.

اساسنامه صندوق بیمه کشاورزی. ۱۳۹۵. نشریه صندوق بیمه کشاورزی ایران. ۸ صفحه.

قنبری، م. و ذاکری، ا. ۱۳۸۱. ارزیابی اقتصادی تولید و توان صادراتی میوه کیوی. جهاد سال بیست و دوم شماره (۲۵۵): ۵۴-۵۱

محمدیان، م. ا و ف. فلاح. ۱۳۹۵. کیوی پرورش و ارزش غذایی. انتشارات وارسته، ۲۸۸ صفحه.

Ellen, A.K. 2015. A quantitative analysis of global kiwifruit trade. . Economics and Business Administration Programme with Specialisation in Natural Resources. 1401-4084.

Economic Importance Of Kiwifruit of western Guilan province

Hamide Pourverdi^{1*}, Davood Bakhshi², Ali Alami², Peyman Abdollahifar³ and parvane taghidust⁴

^{1*}Graduate Student, Department of Horticulture, University of Guilan

²Associate Professor of Horticultural Sciences, Guilan University

³Associate Professor, Department of Plant Breeding, University of Guilan

⁴Master of Agricultural Insurance Fund of Guilan Province

⁵The expert of the gardening laboratory of the University of Guilan

*Corresponding Author: hamide.pourverdi@gmail.com

Abstract

According to the increasing importance of kiwifruit the present study was conducted based on the information of the orchard and production area derived from the office of Agriculture and Agricultural insurance. Production area of western Guilan province is around 5746 ha which contains 3109 ha fruiting and 532 ha in juvenile stage. Around 7183 persons are working in the kiwifruit orchards. Yield of a kiwifruit vineyard is 25 ton/ha. Yearly income of one hectare a 3-year-old kiwifruit vineyard is estimated to be 700 million Rials. As rice is of the strategic crops of the Guilan province of which the income is around 170 million Rials. Overall, keeping in mind the various aspects, but governmental program, kiwifruit turn over would rather be profitable compared with the other agricultural products of the state.

Keyword: fruit growth, cultivating area, profitability and yield

